

ДЕВОНИ ФОНИЙ

Нашрга тайёрловчи:

Эй хоки сари кӯи ту гаштан ҳаваси мо,
Бар пой сагат бўса задан мултамаси мо.

Гар дам задани мо бувад аз меҳри ту чун субҳ,
Сад шом сияҳрӯз шавад аз нафаси мо.

Дар бодияи шавқи ту чун роҳила бандем,
Зикри малак ояд зи фиғони ҷараси мо.

Бо неши ғаму ҷисми заиф оҳ барорем,
Сӯят магар ин бод барад хору ҳаси мо.

Бечорагии мо ҳаваси чорагарон шуд,
То ту шуде аз лутфу қарам чорараси мо.

Ҳар қас, ки зи афтодаге орад ба қасе рӯй,
Мо рӯ ба ке орем, туе чунки қаси мо?!

Фонисифатам, рӯҳ қунад сӯи ту парвоз,
Эй, аз шақаристони ту қути мағаси мо.

2

Татаббӯъи¹ Шайх Саъде²

Эй, ба гулистон ҳазор наргиси шахло
Дар гилу гулзори оразат ба тамошо.

Лолаву гул аз таъаллии ту ба хубе
Қумрию булбул зи шавқи ту ба алоло.

Дар руҳи рӯз аз руҳи ту бориқай меҳр,
Дар дили шаб аз ғами ту мояи савдо.

Ошиқи бедил зи шавқи рӯи ту Маинун
Карда баҳона, вале муҳаббати Лайло.

Орази Юсуф намуда ламъаи рӯят,
3-ӯ шуда машъуфу зори ишқ Зулайхо.

Гох дар оини ошиқе шуда зоҳир,
Ҳам шуда бар ҳусни ҳеш волаву шайдо.

Гох ба маъшук шеваги-т тасаҳҳуб,
Ҳам ба худ аз ноз қарда ғорату яғмо.

Ошиқу маъшуку ишқ ҷумла ҳуде, бас,
Ҳар нафас аз як либос гашта хувайдо.

Дар ду ҷаҳон ошиқи ту гашт чу Фонсе,
Соз фано ҳам ба ишқи ҳештан ўро.

3

Наът

2

Зихе, бинишонда оби абри раҳмат гарди роҳатро,
Малоик рӯфта аз болу пари худ тақягоҳатро.

Ба соле гар шаби қадрест, дар як маҳ ду шомии кадр
Бувад аз гесувони анбарин рӯи чу моҳатро.

Туе бе соя, лекин оламе дар офтоби ҳашр
Панаҳ созанд ҳар сӯ сояи олампаҳоҳатро.

Заде чун боргоҳи қурби худ, бар Арши Аъзам, шуд
Фалак як тугмаи фируза шодурвони чоҳатро.

Сипоҳи фатҳу нусрат чун кашиде, ҳар тараф бурданд
Зи баҳри тӯтиёи равшан он гарди сипоҳатро.

Аз он дидори Ҳақ диде, ки ҳам нури Илоҳе кард
Мунир аз сурмаи «мо зоғ»и чашмони сиёҳатро.

Чу ҳар сӯ чашми раҳмат афкане, аз гӯшаи чашме
Ба Фоне бин, ки ў ҳам чашм дорад як нигоҳатро.

4

Татаббӯи Хоёна Ҳофиз³

Румуздул-ишқ конат мушкилан бил-каъси ҳаллилҳо,
Ки он ёқути маҳлулат намояд ҳалли мушкилҳо.

Сӯи дайри муғон бихром, то бине дусад маҳфил,
Саросар з-офтоби май фурузон шамъи маҳфилҳо.

Дилу май ҳар ду равшан шуд, намедонам ки тоби май
Зад оташҳо ба дил, ё тоби май шуд з-оташи дилҳо.

Ба мақсад гарчи раҳ дур аст, агар оташ расад аз ишқ,
Чу барқ осон тавон кардан ба гоме қатъи манзилҳо.

Ману беҳосиле, к-аз илму зӯҳдам, он чи шуд ҳосил,
Якояк дар сари маъшӯку май шуд ҷумла ҳосилҳо.

Бувад чун бар асири ноқои Лайле, ки дар воде
Фиғон аз чоки дил Маинун кашад, не занги маҳмилҳо.

Чу дар дашти фано манзил куне як рӯз, эй Фоне,
Зи ман он йонфизо атлодро фасуд ва қабилҳо.

5

Татаббӯи Мир Ҳусрав⁴

Гар парда андозад маҳам он рӯи оташнокро,
Сӯзам ба оҳи оташин нӯҳ пардаи афлокро.

Ҳоҳе чу қатл, эй кайкулаҳ, ҳолат ба теғат нест, ваҳ,
Ин бас, ки бишкасте ба таҳ тарфи қулоҳи чокро.

3

Афтад ба мардум сад хатар, гўяд малоик алхазар,
Ҳар сў, ки созе йилвагар он қомати чолокро.

Бо ҳар кас, эй симинбадан, манмой рўи хештан,
Бояд чу чашми поки ман з-он сон ҷамоли покро.

Соқе, зи бедоди ҷаҳон сад ғам ба дил дорам ниҳон,
Ўме бидору вораҳон з-онҳо мани ғамнокро.

Бояд ки масте фан куне, кўи фано маскан куне,
Гар боядат равшан куне оинан идрокро.

Фоне, дар ин дайри алам чун муҳликат шуд заҳри ғам,
Ў муршиди йонбахшдам, з-ў нўш кун тарёкро.

6

Гар аввал оташи ишқ осон намуд моро,
З-ў як шарар баровард аз сина дуд моро.

Орому хоб аз мо, эй ҳамдамон, маїӯед,
Рафт он, ки чашми роҳат хуш меғунуд моро.

Шоми висолро маҳ, хуршед буд аз ҳаїр,
Дар рўзи тира афканд чархи ҳасуд моро.

Бас, дер агар муяссар шуд базмгоҳи мақсуд,
З-он ӯ фалак бурун ронд бисёр зуд моро.

З-ин сон ки васл маъдум афтоду ҳаїр мавїуд,
Нобуд беҳтар, эй дил, сад раҳ зи буд моро.

Санги ӯнун фиканда дар қатл кўшад имрўз,
Он, к-ў ба зиндадоре шаб меситуд моро.

Аз қуфри ишқ дар дин шуд раҳнаҳо, ки карданд
Сад гуна сарзанишҳо габру ӯхуд моро.

Соқе, зи ҳад фузун деҳ май, к-аз малоли даврон
Ҳар дам малоли дигар дар дил фузуд моро.

Фоне, че сон тавон буд, дар шаҳрбанди ҳасте,
Чун рў ба нестиҳо хиёрон намуд моро?!

7

Ғайри хуноб наёбанд ба чашму дили мо,
Гўиё ишқ ба хун кард мухаммар гили мо.

Аз раҳи ишқ гузаштан нашуд, эй пири тарик,
То ки шуд кўи хароботи муғон манзили мо.

Мушкили мо ҳама бошад зи хумор, эй соқе,
Ўз ба як ратли гарон ҳал нашавад мушкили мо.

Гарчи дар дайр гадоем, вале гоҳи нишот

Раҳ наёбанд шаҳон бар тарафи маҳфили мо.

Ҳосили умр шуд, эй муғбачаи бодафурӯш,
Ваїҳи май бӯ, ки қабули ту фитад ҳосили мо.

Тири дилдӯз ба ҳар дил зане, эй қотили маст,
Новаке чанд ниғаҳ дор барои дили мо.

Фоне, уммед чунон аст, ки дар водии ишқ,
Маскани қофиласолор бувад маҳмили мо!

8

Маҳи ман дар шабистон, чунки нўшад ёми май шабҳо,
Намояд бар шафақ май аз ҳубоби реза кавкабҳо.

Даҳан шуд чашмаи ҳайвон туро аз айнаи ноёбе,
Ду лаъли ёнфизои дилкашат он чашмаро лабҳо.

Биё, эй соқии маҳваш, бидеҳ он ёми чун оташ,
Ба динам сўз чун дар ҳаир месўзонадам табҳо.

Чу орад турктоз он шўх, баҳри пойбўс афтад
Ҳазорон моҳу аниум аз нишони наъли маркабҳо.

Шаробам боиси ихлоси риндони харобот аст,
Бале омезиши ёрон бувад аз қурби машрабҳо.

Чунон ушшоқ ҳар шаб бе ту бардоранд растохез,
Ки дар руҳониён ғавғо фитад з-он оҳу «ё Раб!» ҳо.

Агар Фоне хиромад ташналаб з-ин сон ба майхона,
Аз он дарёкаше хумҳо тixe созанд қолабҳо.

9

Тixe гулҳо зада чок аз ғами рўят гиребонҳо,
Ки он чоки гиребонҳо расида то ба домонҳо.

Ба мулки боғ бозори чаман бин, к-аз гулу насрин
Паи сайри ту оин баста дасти сунъ дўконҳо.

Набошад чун даҳонат бо дури дандону лаъли лаб,
Зи гулбарг арчи ғунча лаб намуд аз жола дандонҳо,

Чаман аз мақдамат ён ёфта, н-аз боди наврўзист,
Таҳаррук дар шааарҳо, йилва дар гулҳою райҳонҳо.

Замоне инчунин хуррам, бидеҳ паймона, эй соке,
Ки хоҳам чун замона бишканама оини паймонҳо.

Лаби лаълу даҳан, эй муғбача, к-аз бода олуида,
Асираш ғунчаи дилҳо, фидояш йавҳари ёнҳо.

Ман аз дайри муғон май йустам аз сад гуна расвое,

Дар он ё рафтаму омад ба пешам як ба як онҳо.

Зи баҳри васли матлубе, ки бошад дар ҳарими дил,
Набошад ғайри саргардоният қатъи биёбонҳо.

Агар Фоне ҳавои васл дорад, кай аяб бошад,
Чу абраш охи оташбору оби чашму афгонҳо?

10

Кунад з-иқболи ишқу дарди айшу комронихо,
Дилам дар номуродиҳо, танам дар нотавониҳо.

Намонад халқро дил гулбунеро, балки як ғунча,
Чу дар гулшан хиромад сарви ман бо дилситониҳо.

Ба меҳри чарх натвонам, ки бинам, баски бар мардум
Намудам меҳрубоне, ёфтам номеҳрубониҳо.

Калону хурд агар ханданд бар ҳолам, аяб набвад,
Ки зори хурдсоле кард ишқам дар калониҳо.

Фиғони булбулу кумре че саняд неши ман дар ишқ,
Ки бо Фарҳоду Маинун кардаам ҳамдостониҳо.

Ба ёди ман, ки душманкоми ишқам, як қадаҳ даркаш,
Ба коми дўстон ҳар гаҳ, ки нўше дўстгониҳо.

Расонда дар дарунам новакат озорҳо ҳар гаҳ,
Ба теғам сина созе чоку бинмоям нишониҳо.

Ба пире, эй явон, гар давлати айнул-яқин хоҳе,
Ғубори роҳи пирон тўтиё кун дар явониҳо.

Равоносо аз он шуд назми Фоне, эй сиҳикомат,
Ки дар васфи хиромат кард кўшиш дар равониҳо!

11

Мухтараъ⁵

Мо ба куё, зўҳду ибодат куё?
Маст куё, таквию тоат куё?

Ғунча ба захм асту дилам дардманд,
Дард куё бину яроҳат куё?

Аз гулу сарвам дигар, эй боғбон,
Дам мазан, он оразу қомат куё?

Кони намак н-оядам, эй дил, ба кор,
Гўе, ки он кони малоҳат куё?

Хонақаҳи зўҳд зи мо шуд ба танг,
Шоҳраҳи дайри маломат куё?

Шайх риё, пири муғон май намуд,
Зарк куёо гўю каромат куёо?

Фоне агар бе ту нахоҳад ҳаёт,
Кор чу саъб омада, тоқат куёо?

12

Тагаббўи ёри азиз

Че суд, жола ба гулбарги оташин моро?
Ке бурда хуш зи дил он хай инчунин моро?

Чу заъфи мо зи ҳаёли руху лаби шўхест,
Дило, че муӣби кувват гулангубин моро?

Лаби ту хотами лаълу фиғони мо беҳад,
Бисоз мўҳри хамўше аз он нигин моро.

Ба чарх мезанад он маҳ кулоҳи гўшаи ноз,
Аз он ки рӯи ниёз аст бар замин моро.

Зи гираву задани даст бар дили сўзон,
Даме тар асту даме хушк остин моро.

Че ошиқест, ки пиронасар зи хеш раҳонд,
Маю маломати он тифли нозанин моро.

Куёост мутриби софу маи нашотангез,
Ки шуд малул зи даврон дили ҳазин моро.

Фароғи васл че имкон, ки аз хавотир ҳаст,
Ҳазор раҳзани андеша дар камин моро?!

Расид муғбачаи масту дил бирафт аз даст,
Набуд ҳеч гунаҳ, Фониё дар ин моро.

13

3-он сабаб дайри муғон омада кошонаи мо,
Ки гаҳе сар занад он муғбача дар хонаи мо.

Он паре дар вараке сурати Маӣнунро дид,
Ханда зад, гуфт: «Шабех аст ба девонаи мо».

На ки зуҳҳод, асас низ ба танг омадааст,
Ҳама шаб 3-арбадаву наъраи мастонаи мо.

Ринди дарёкаши дайрем, аз он бодафурўш
На сабў, балки зи хум сохта паймонаи мо.

Дил че бошад, ки суҳан ёмла ба ён мегузарад,
Дилрабое кунад оғоз чу ёнонаи мо?!

Дил, ки вайрони ғами туст, туе ганӣ дар ў,
Байти маъмур ба рашк аст зи вайронаи мо.

7

Фоние, ошике ар юрм намояд бари ёр,
Зи дусад қатл фузун омада юрмонаи мо.

14

Тагаббӯи яке аз акобир

Дилам чу гашт асири хами каманд ўро,
Сарам хуш аст ғубори суми саманд ўро.

Лабат, ки гирия талхам зи шавқи ўст, бувад
Паи тааїуби ин гирия нўшханд ўро.

Ѐвону юрўакашу нозанину ғарра ба хусн,
Тазаллуми дили ошик, че судманд ўро?

Сухан ба тарки іафо гўямаш, че сон шунавад,
Ки медиҳам мани маїнуни маст панд ўро?.

Шаҳон гадои дару ман кам аз сагон сад раҳ,
Куїо муҳаббати ман уфтад писанд ўро.

Ба дил, ки ваъда куне, куштану вафо накуне
Ба ваъда куштану дар интизор чанд ўро?

Чи нақшҳои ғариб оварад бурун, Фоне,
Агар дарун фитад ойини нақшбанд ўро.

15

Тагаббӯи ёри азиз, Сухайле⁶

Ба кашфи холи даврон нест Ѐоми Ѐам ҳавас моро,
Ҳамон ёме, ки соке акси рўй афканд, бас моро!

Зи шайхе ҳеї кас, чун ёниби дайри муғон рафтем,
Кунун дар хонақаҳ дигар набинад ҳеї кас моро.

Нишаста фориғ-ул-болем дар даври тағори май,
Ба рондан дур натвон кард з-он ё чун магас моро.

Ба фарёди хумор, эй пири дайр, афтода бадҳолем,
Ту хоҳе буд, ё худ муғбача фарёдрас моро.

Ғиреви кўси шоҳ аз хоби масте дарнамеорад,
Че бедоре диҳад, эй корвон, бонги ёарас моро?

Ба юз номи бутонам бар забон н-ояд гаҳи масте,
Хуш он ринде, ки ў аз даври соғар хонд асморо.

Гадоем, илтимоси мо бувад як юрўа май дар сар
Нахоҳад буд лаъли тоїи шоҳе мултамас моро.

Аз он риндон шумар моро, ки дар мастию шабгарде
Чу мастон аз асас бигрезад, ар бинад асас моро.

Чу Фонe ғарқи май гаштем, лекин оқибат ёбанд
Ҳарифон бар канор афканда з-ин дарё чу хас моро.

16

Мухтараъ

Гули рӯят, ки зоҳир гашта ранги ёсамин ўро,
Че бошад, к-аз маи гулранг созе оташин ўро?

Намедонам зи май шуд сурх чашми кофират, ё худ
Либоси ол пӯшонде ба қатли аҳли дин ўро.

Маро ҳам ғунчаи дил бишқуфад чун он даҳан ҳар гаҳ
Зи хай шабнам чу биншинад ба гулзори ғабин ўро.

Чу акси сўратат дар бода зоҳир гашт, натвонад
Бад-ин сон обу ранге сохтан наққоши Чин ўро.

Ба мукнат чун Сулаймон аст пири майфурӯш, инак
Зи ҳар хум оламе дигар шуда зери нигин ўро.

Чу авӣ рифъаташ аз осмон бигашт, аз он маъне
Гадо гаштанд шоҳони ҳама рӯи замин ўро.

Баҳористони гетиро гуле эмин куё ёбе?
Ки набвад сарсари боди хазон андар камин ўро.

Аз он дур афтад аз вай, к-аз барои чораи васлаш
Макон таъйин намояд зоҳиди хилватнишин ўро.

Даромад дар хароботи фано, эй дил, дигар Фонe,
Зи аҳли тавбаву такво нагӯе баъд аз ин ўро.

17

Тағаббӯи Хоӣа Ҳофиз

Гар он турки хитое нӯш созад ёми саҳборо,
Нахуст орад сӯи мо турктозу қатлу яғморо.

Рухаш дар нозуке барбод дода сафҳаи гулро,
Қадаш дар чобуке бар хок шонда сарви раъноро.

Ба манъи бўси он лаб чун дусад тир аст аз мижгон,
Ке дар хотир тавонад роҳ додан ин таманноро?

Баҳори оразшро тозагулҳои аӣаб бишқуфт,
Худоро, муддае, монeъ машав як дам тамошоро.

Ману кӯи муғон в-он муғбача, к-аз лаъли йонпарвар
Ба нукта карда з-ин дайри куҳан берун Масеҳоро.

Чу дар кӯи хароботаш ба як соғар намегиранд,
Бар оташ афканам беҳ ин либоси зӯҳду тақворо.

Че пӯшо нам зи мардум, к-оташи ишқу маҳи равшан

Зи чоки сина зохир кард сирри махфии моро?!

Бигў, к-оранд Ёми Ёам зи махзан, эй шаҳи хубон,
Ки бинмоям ба шоҳон бевафоихои дунёро.

Ғазал гуфтан мусаллам шуд ба Ҳофиз, шояд, эй Фоне,
Намое чошне дарюза з-он назми Ҷаҳоноро.

18

Тагаббўи Амир Хисрав ва дар таври Хоїа Ҳофиз

Кай ба чашм орам либосу маснади шоҳонаро?
Ман, ки хоҳам далки фақру гўшаи майхонаро.

Тоири фархундаи ишк аст роми нуқлу май,
Аз паи сайде чунин мерезам обу доноро.

Баҳри мо дарёкашон бояд ки созад майфуруш,
Аз тағораш ёмро в-аз хумми май паймонаро.

Хешро куштам, чу май карде илоїам, эй ҳақим,
Ҳар киро бошад хирад, чун май дихад девонаро?

Масте орад бўи хоки майкада, эй пири дайр,
Гўе андуде ба лои бода ин кошоноро.

Ғафлат орад, воизо, дар дил мусалсал гуфтанат,
Соҳте гўе зи баҳри хоб ин афсонаро.

Як дамам бо ёр не аҳбоб ояд, не рақиб,
Чун нагунїад ошно, кай ёо бувад бегонаро?

Кулбаам сад раҳна аз санги ҳаводис кард чарх,
Бар сарам хоҳад фикандан гўе ин вайронаро.

Ён фидоят созам, эй Фоне, агар хоҳе расонд,
Вақти ён додан, ба сарвақтам даме ёнонаро.

19

Ба сарват ӣўйбори дидаи ман ӣилвагах бодо!
Ба гоҳи ӣилва ёнаи зери поят хоки раҳ бодо!

Ба гармо, эй шаҳи хубон, ба чашмам чун куне манзил,
Саводи дидаи ман бар сарат чатри сияҳ бодо!

Сипаҳ ҳар сў, ки хоҳе ронд, ёни хоксори ман,
Зи баҳри гирди сар гаштан туро гарди сипаҳ бодо!

Зи бедоди ҳаводис чун гурезад ҳар касе як сў,
Маро дар соҳати майхона дар кунїе панаҳ бодо!

Агар он муғбача ӣуз бо муғон соғар нахоҳад дошт,
Зи ӣаври куфри зулфаш хонаи динам табаҳ бодо!

10

Чу пири дайр бо дурдикашон ратли гарон дорад,
Тағори ў сипехру ёми давраш мехру маҳ бодо!

Сабў бар гардан овардан, ба риндон гар гунаҳ бошад,
Туро дар гардан, эй Фоне, ҳамеша ин гунаҳ бодо!

20

Татаббўи маҳдуми Ёме⁷

Аз тағори май чунон нўшам шароби нобро,
К-абр натвонад зи дарё ончунон бурд обро.

Дар ёафо дорад қарор он чашму дар бедод хоб,
З-он ки бурданд аз дилу чашмам қарору хобро.

То қиёмат шоми танҳое бувад дар дида хоб,
Як сабўҳе муғтанам дон сўхбати аҳбобро.

Гар вафо з-аҳли замон хоҳе, шароби лаъл нўш,
З-он ки ҳаргиз кас надид ин гавҳари ноёбро.

Эй, ки гўе дар ёвоне бода нўш, инак бубин,
Маст дар дайри муғон афтода шайху шобро.

Қуштаи он чашми хунрезам, ки баҳри қасди дин,
Карда ё дар айни масте гўшаи мехробро.

Аз дари аҳли ёҳон ёустан мурод аз фақр нест,
Васл хоҳе, Фониё, масдуд кун ин бобро.

21

Татаббўи Маҳдуми Ёме

Сўзиям, то барфурўзе рўи оташнокро,
Созе оташгираи он шўъла ин хошокро.

Аз шикофи ғунча пиндоре намоён гашт гул,
Гар зи чоки синаам бине дили садчокро.

Гардсон хезад замин з-он рў, ки дар вақти хиром,
Ён диҳад рафтори чун оби ҳаётат хокро.

Ҳоїби қасрат гарам ронад аїаб набвад, ки нест
Расм, мондан пеши шаҳ девонаи бебоқро.

Сокиё, аз меҳнати даврон замирам тира гашт
Бода, то сайкал диҳам оинаи идрокро.

Чун гадои дайр май нўшад, бувад сад гуна рашк,
Аз сафоли кўхнаи ў соғари афлокро.

Гар на мақсудаш маи гулранг бошад, дасти сунъ,
Хўшаҳои лаълу ёкут аз че бандад тоқро?

Бандаи пири хароботам, ки ёми ёуди ў,
Сўзад аз як барки май сад хирмани имсоқро.

11